

BİR YUMUŞAK GÜÇ OLARAK GENÇLİK STK'LARI: TÜRKİYE VE ALMANYA ÖRNEKLERİ

Ocak 2026 Sayı: 65

BİR YUMUŞAK GÜÇ OLARAK GENÇLİK STK'LARI: TÜRKİYE VE ALMANYA ÖRNEKLERİ

İlk olarak Amerikalı bir siyaset bilimci olan Joseph Nye tarafından 1980'li yılların sonunda kullanılan “yumuşak güç kavramı”, “sert güç” olarak nitelendirilebilecek askeri güçlerin, ekonomik yaptırımların ve ödeme teşviklerinin tam aksine hiçbir zorlama olmadan, gönüllü olarak ikna etme şeklinde tanımlanmaktadır. Nye’e göre yumuşak güç unsurları üçe ayrılır: Kültürel, ideolojik ve kurumsal. Yani, *“Eğer bir ülkenin kültürü ve ideolojisi çekici olursa, diğerleri isteklerini yaptırırken karşı taraf daha fazla istekli olur¹.”*

Yumuşak güce örnek olarak Güney Kore’den bir örnek verilebilir. Ülkede son zamanlarda popülerleşen “k-pop” kültürü, kültürel bir yumuşak güçtür. “K-pop” müziği Dünya çapında bir ün kazanmış, bu sebeple Güney Kore’ye duyulan merak artmıştır. Bu sayede sadece müziğe duyulan ilgi zamanla Güney Kore’nin güzellik ürünlerinden, sade giyim tarzlarına, yemeklerine ve güzellik anlayışlarına kadar duyulan merakı arttırmıştır. İnsanlar herhangi bir yaptırım olmadan ülkenin değerlerini öğrenerek kabul etmekte ve denemektedir. Hatta kendi yaşam tarzına entegre etmektedir. Bu değerler öğrenildikçe kişi o ülkenin diline de merak duymaktadır. Bir ülkenin dilini öğrenmekse o ülkenin kendini görünür kılmasına yardımcı olmak için önemli bir adımdır. Kore Kültür merkezleri ve düzenlediği dans yarışmaları, yemek yarışmaları vb. uygulamalarla kültürünü sert güç kullanmadan yayar. Aynı şekilde “manga” veya “anime”leriyle ünlene Japonya kültürü de buna benzemektedir. Bu örnekler arttırılabilir; Almanya’da Türk kültürünü ve dilini öğreten Yunus Emre Enstitüsü, aynı şekilde Türkiye’de faal olan Goethe Enstitüsü bir yumuşak güç aktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Devletler yumuşak güç araçları ile diğer ülkeler üzerinde sert güç kullanmadan kendi ideolojilerini daha sempatik ve kabul edilebilir göstermekte ve isteklerini yaptırmaktadır. Günümüzde özellikle gelişen teknoloji sayesinde yumuşak güç alanı giderek büyümektedir. Devletler başka devletlere kurumlar açmak zorunda dahi kalmadan, geleneksel medya veya sosyal medya aracılığıyla o devletlerin vatandaşlarına ulaşabilmektedir.

Günümüzde yumuşak gücün önemi gittikçe artmaktadır. Askeri güç, ekonomik baskı, diplomatik tehditlerin aksine yumuşak gücün maliyeti daha azdır ve uluslararası düzeyde daha çok kabul görmektedir. Zor ve baskı araçlarıyla edinilen ‘kazançların’ nispeten kısa süreli olması ve özellikle uluslararası düzeyde kabul edilirliliğinin düşük olması da sert gücün tercih edilebilirliğini azaltmaktadır. Bu sebeplerden dolayı pek çok yönden

yumuşak güç daha çok kullanılmaya başlanmıştır.

Bu analizin amacı, yukarıda bahsedilen yumuşak gücün Türkiye ve Almanya’daki örneklerini genç sivil toplum kurumları üzerinden incelemektir. Analizde Türkiye ve Almanya gibi siyasal ve toplumsal olarak farklı iki ülkenin gençlik örgütlerinin değerlendirilmesi yoluyla, farklı toplumlarda günümüz gençlik örgütlerinin

¹Akademik Kaynak. (t.y.). *Yumuşak güç nedir? Tanımı ve unsurları*. Erişim adresi: <https://www.akademikkaynak.com/yumusak-guc-nedir-tanimi-ve-unsurlari.html>

yumuşak güç unsurları olarak nasıl ve hangi alanlarda faaliyet gösterdikleri anlaşılmaya çalışılacaktır. Genç örgütler bir yumuşak güç olarak özeldir. Gönüllülük projeleri, değişim programları, çalıştaylar ve eğitimler sayesinde hem kültürel bir köprü kurmakta hem de gençlerin daha etkin olmasını, kendilerini gerçekleştirebilmesini hedeflemektedir. Aynı zamanda kendi toplumlarına duyulan güveni arttırmakta veya uluslararası düzeyde gençlerin seslerini duyurabilmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızda ilk olarak Türkiye ve Almanya'daki genç STK'ların hangileri olduğu ve hangi alanlarda faaliyet gösterdikleri incelenecektir. İkinci adım olarak faal olunan alanlarda yapılan çalışmalar ve daha sonra örnekler üzerinden incelemeler ve karşılaştırmalı analiz yer alacaktır. Son olarak genç STK'ların global ve ulusal etkileri üzerinde durulacaktır.

Almanya'daki Genç STK'lar

Almanya'daki genç STK'ları ele aldığımızda bazı odak noktaları ortaya çıkmaktadır. Almanya'daki çocuk ve gençler hakkında yazılan "Deutscher Bundestag, 17. Kinder- und Jugendbericht 2024" isimli rapora göre ² demokrasi eğitimi ve katılımı çocuklar ve gençler için okul çağlarında başlamakta ve ilerleyen zamanlarda siyasete katılımı için büyük rol oynamaktadır. Raporda okullarda siyasi eğitimin güçlendirilmesi, demokratik yurttaşlık bilincinin gelişimi için temel mekanizma olarak ele alınmaktadır. Bu noktada Almanya'da birçok genç STK, gençlerin demokrasiye katılımı üzerinde durmaktadır. Yüzlerce gençlik örgütünü

çatısı altında toplayan "Deutscher Bundesjugendring (DBJR)" mecliste gençlerin temsili ve karar alma süreçlerinde etkin rol oynamasına aracılık etmektedir. DBJR, ulusal düzeydeki gençlik politikalarından, Avrupa çapında yapılan politikalara kadar söz sahibi olmayı hedefleyen çatı örgütlerden biridir. 1949'da kurulan DBJR Bağımsız olmasının yanı sıra doğrudan parlamentoyla iletişime geçebilecek resmiyete sahiptir. 6 milyona yakın gençlik örgütlerinde yer alan çocuk ve genç bu kuruluş sayesinde geniş bir network alanına dahil olmaktadır.³

Bu noktada DBJR yanı sıra, gençlerin federal veya yerel düzeyde temsil edilmesine ve karar alma süreçlerine aracılık eden bazı diğer kuruluşlar da bulunmaktadır. "Bundesjugendkonferenz" Türkçe'ye "Federal gençlik konferansı olarak" çevrilebilmekle beraber gençlerin doğrudan siyasetçilerle bir araya gelmesini sağlayan bir platformdur. Temel hedefleri, politikanın gençleri de göz önünde bulundurarak kararlar vermesini ve gençlerin alınan kararlara müdahale etmesini sağlamaktır. 12-27 yaş arasındaki 14 milyon insanı çatısı altında barındırmaktadır. Özellikle üzerinde durdukları konular ise şu şekildedir: İklim kanunları, iş ve öğrenim olanakları ve kiralar hakkında alınan kararlar. Bu konferans Alman Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı tarafından da desteklenmektedir. İlk kez 2020'de düzenlenen bu konferans, her yıl ya da iki yılda bir formatında ilerlemektedir. Siyasetçilerin, bakanlık temsilcilerinin ve gençlik örgütlerinin katılımıyla düzenlenen

² Deutscher Bundestag. (2024). 17. Bericht über die Lebenssituation junger Menschen und die Leistungen der Kinder- und Jugendhilfe – 17. Kinder- und Jugendbericht. Berlin, Deutschland: Referat Öffentlichkeitsarbeit, s. 250.

³ Deutscher Bundesjugendring (DBJR). (t.y.). Über uns. Erişim adresi: <https://www.dbjr.de/ueber-uns>

bu konferans genç katılım için önemli bir yerde durmaktadır.

Bir diğer demokratik katılımı amaçlayan kuruluş ise “Ring Politischer Jugend (RPJ)” dir. RPJ, Türkiye’deki gençlik konseyleriyle benzer şekilde ilerlemektedir. Her eyaletten, farklı siyasi partilerden gençleri bir araya getirerek demokratik katılım imkânı sunmaktadır. “Junge Union” (Hristiyan Birlik Partileri), “Jusos” (SPD), “Junge Liberale” (FDP) ve “Grüne Jugend” (Grüne) bunlardan bazılarıdır. Bu kuruluşların ortak noktası belli bir partinin gençlik kuruluşları olmalarıdır. Bu gençlik kuruluşları, eyalet ve şehir odaklı politikalar içerisinde söz sahibi olmayı amaçlamaktadırlar. Bunlar, gençler ve partiler arasında eyalet bazında köprü görevi görmektedirler. Bu bağlamda parti gençlik kuruluşları, partiler arası uzlaşma noktasında, müzakere süreçlerinde rol oynamaktadırlar. Gösteriler ve protestolar düzenleyerek birlik olmaktadır.

Demokratik ve siyasal katılımın güçlenmesi sadece siyasal süreçlere dahil olmayı değil, aynı zamanda ifade özgürlüğünün korunmasını da gerektirmektedir. Bu noktada gençlik kuruluşlarının bir diğer faaliyet alanı ifade özgürlüğüdür. “Jugendpresse Deutschland” (JPD) bu noktada çalışmalar yapan bir kuruluştur. Almanya Gençlik Basını olarak çevrilebilecek olan bu kuruluş, bünyesinde genç medya çalışanlarını, öğrencileri, gönüllüleri ve stajyerleri barındırmaktadır. Öğrenci gazetelerini de bünyelerinde barındıran bu kuruluş, yılda yaklaşık 300 seminer düzenleyerek eğitim vermektedir. Çalışmalarının ortak noktası Almanya olsa bile uluslararası görünürlüğe de önem veren bu kuruluş yaklaşık 15.000 genç medya yapımına ulaşabilmektedir. Temel hedefleri; medya okuryazarlığı, ifade özgürlüğü, dezavantajlı bölgelerdeki genç

medya yapımına destek vermek olarak tanımlanabilmektedir. Alman Federal Meclisi’nde “YouMeCon” gibi atölyeler düzenleyerek medya ve siyaset alanındaki profesyonellerle gençler arasında bir köprü görevi görmektedir. Aynı zamanda “Jugend-Presseausweis” ismini vermiş oldukları, “Genç basın kartı” sayesinde gençlere gazetecilik alanında gerçekçi bir deneyim yaratmak da işlevleri arasındadır. JPD, Alman Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı tarafından da desteklenmektedir. Almanya’daki en büyük gençlik örgütlerinden biri olarak önemli bir rol oynamaktadır.

Almanya’daki önemli gençlik örgütlerinden bir diğeri “Naturfreundejugend Deutschlands” (Almanya Genç Doğaseverler)’dir. Özellikle son zamanlarda ülkemizde de önem kazanan çevre ve sürdürülebilirlik konusunda faaliyet gösteren genç bir oluşumdur. 1926’da Almanya’da bağımsız bir gençlik örgütü olarak kurulmuştur. Kökenleri 19. yüzyıla “Naturfreunde” hareketine kadar gitmektedir. Örgüt bünyesinde 16 eyaletten pek çok yerel grup barındırmaktadır. Siyasal düzlemde çevreci politikaları desteklemek, çevre koruma ve sürdürülebilirlik faaliyetlerini desteklemek, gençlerin doğayı deneyimleme ve çevre eğitimi gibi amaçları benimseyen NFJD, eşitlik, adalet, antifaşizm gibi konularda da faaliyet göstermektedir. NFJD, NAJU (Naturschutzjugend im NABU) ve BUNDjugend iş birliğiyle ortaya çıkan “Handeln JETZT!” (Şimdi harekete geç!) projesi kapsamında, gençlerin iklim koruma alanındaki proje fikirleri desteklenmektedir. Bunun yanı sıra çeşitli yayınlar yapmakta, çocuklar için zirveler düzenlemektedir. NFJD, diğer birçok sivil toplum örgütü gibi Alman Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. NFJD,

Almanya'daki çevre örgütlerinden sadece bir tanesidir. Yukarıda da adı geçen "BUNDjugend" (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland-Jugend (Almanya Çevre ve Doğal Yaşamı Koruma Derneği-Gençlik kolları)) en bilinen çevre örgütlerinden biri olan BUND'un (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland), Almanya Çevre ve Doğal Yaşamı Koruma Derneği, gençlik koludur. Yukarıda bahsedilen diğer çevre örgütleriyle benzer konularda faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda uluslararası çevreci kuruluşların da örneğin Greenpeace ve WWF, Almanya'da gençlik kolları vardır.

Diğer yaygın oluşumlar ise, din birliğiyle ortaya çıkan örgütlerdir. Hristiyan, Müslüman ve Yahudi gençler bir araya gelerek camiiler, kiliseler ve sinagoglar çevresinde örgütlenmeler ortaya çıkarmaktadır. Neredeyse her caminin kendine ait bir ekibi, bu ekibin de gençlik kolları bulunmaktadır. Bu örgütler genel olarak örgüt içi dayanışma, yardımlaşma ve dini daha aktif yaşamayı amaçlamaktadır. Örnek olarak Katolik gençler için çatı örgüt olarak görülebilecek "Bund der Deutschen Katholischen Jugend" (Alman Katolik Gençleri Derneği) verilebilir. Yaklaşık 17 Katolik gençlik örgütünü içinde barındırmaktadır. Bu örgüt diğer örgütler gibi Federal Almanya yönetiminden fon almakla beraber, üyelik aidatları ve Almanya Piskoposluklar Birliği'nden de bağışlar almaktadır. Bu örgüt gençlerin ve çocukların dünyayı Hristiyan bakış açısıyla yorumlamasına öncülük etmektedir. Aynı şey diğer dini örgütler için de söylenebilmektedir. Bir diğer örnek "Arbeitsgemeinschaft der Evangelischen Jugend" (Protestan Gençler Birliği) dir. Protestan Kilise kapsamında Almanya'nın her eyaletinden gençlik örgütlerini bünyesinde barındırmaktadır. Benzer bir işleyişi vardır. Müslüman örgütlere örnek

olarak "Muslimische Jugend in Deutschland" (Almanya'daki Müslüman Gençler) verilebilmektedir. Farklı etnik kökenlerden gelen Müslümanları çatısı altında toplamayı hedeflemektedir. Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri'nin de benzer bir kuruluşu bulunmaktadır. Bu konu bir sonraki başlık altında incelenecektir. Sonuç olarak açıkça görünmektedir ki dini STK'ların, hangi din veya mezhep olduğu fark etmeksizin, ortak amacı sosyal sorumluluk, siyasal olarak temsiliyet ve dayanışma üzerinedir.

Son olarak ele alınacak genç oluşumlar, azınlıkların oluşturduğu genç STK'lar. Azınlık kökenli gençlik örgütleri, Almanya'daki göçmen topluluklar için önemli bir rol oynamaktadır. Bu kuruluşlar, sadece kendi kültürlerini yaşatmak ve devam ettirmek için değil aynı zamanda iki kültür arasında bir köprü kurmak için de önemlidir. Dini bir yanı da olan Diyanet İşleri Türk İslam Birliği Gençlik Kolları (DİTİB) 1984'te Köln'de kurulmuştur. Burada amaç sadece dini değil aynı zamanda Türk kimliğini de korumak üzerinedir. Özellikle Almanya doğumlu üçüncü kuşak Türk gençlerinin değerler inşası için önemli bir rol oynamaktadır. Azınlıkların oluşturduğu örgütler oldukça fazladır. Çok çeşitli ülkelerden göç alan Almanya'da, göçmenler kendi aralarında bir network kurabilmek ve dayanışma içinde olabilmek için bu STK'larda yer almaktadırlar. "Türkische Gemeinde in Deutschland – Jugend"(Almanya'daki Türk Topluluğu – Gençlik Kolları) (Türk kökenli örgüt), "Kurdische Jugend Deutschland" (Almanya'daki Kürt Gençler) (Kürt kökenli örgüt) veya "Deutsch-Polnische Jugendwerk" (Alman- Polonya Gençlik Kuruluşu) (Polonya kökenli gençlik dernekleri) ve bir çatı örgüt olan "Bundesarbeitsgemeinschaft der Immigrantenverbände in Deutschland"

(Almanya'daki Göçmen Dernekleri Birliği) bunlara örnek olarak verilebilir. Bu gibi STK'ların genel amacı azınlıkların yaşadıkları zorlukların üstesinden dayanışma ile gelmek hem Almanya'ya entegre olabilmek hem de kendi kimliğini korumak, iki kültür arasında köprü oluşturmaktır.

Türkiye'deki Genç STK'lar

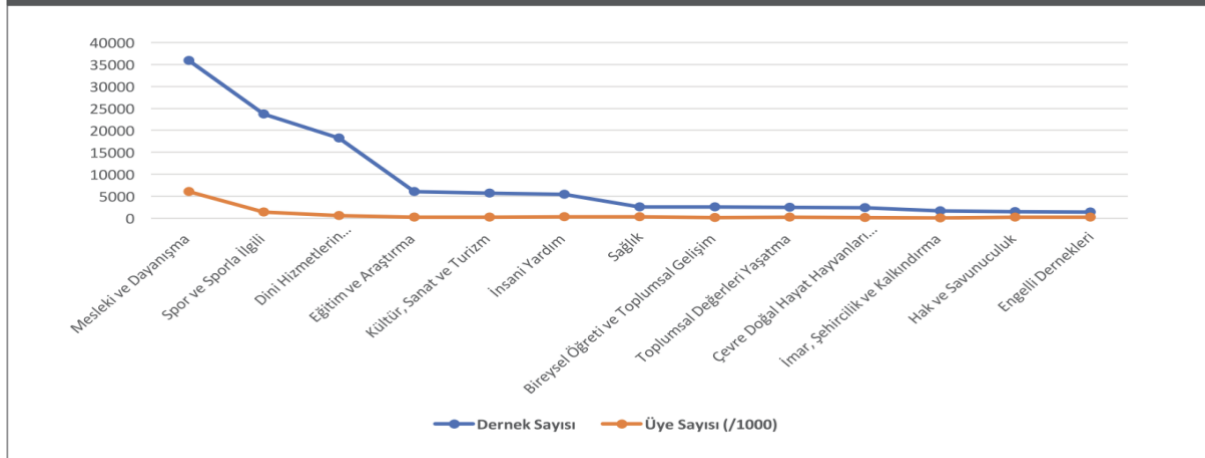
Türkiye'deki genç STK'lar incelendiğinde, mevcut STK'ların çoğunluğunu "gençlik kollarının" oluşturduğu görülmektedir. Almanya örneklerinde olduğu gibi Türkiye'de de STK'lar gençlerin sosyal yaşama, politikaya ve yaşamın daha pek çok alanına dokunabilmeleri için iyi bir fırsat olduğu söylenebilmektedir. Bir çatı platform olan "Türkiye Gençlik STK'ları Platformu" içerisinde 84 üye STK, 150 paydaş STK, 123 etkinlik ve 11 araştırma bulunmaktadır. Yine benzer şekilde bir çatı örgüt olan "Gençlik örgütleri forumu" (gofor) 2015'ten beri gençlik örgütlerinin ulusal ve uluslararası görünümünü arttırmayı hedeflemektedir. Bu iki çatı örgüt, içerisinde yerel ve ulusal pek çok örgütü barındırmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de genç STK'ların en çok hangi alanlarda aktif olduğu bazı örnekler üzerinden incelenecektir.

İlk olarak ele alınacak başlık eğitim, fırsat eşitliği, gönüllük faaliyetleri ve mesleki dayanışma amacıyla kurulmuş genç STK'lardır. 2018'de yapılan "Türkiye gençlik STK'ları profili" raporuna göre, Türkiye'de en çok bulunan STK'ların başında mesleki ve dayanışma STK'ları yer almaktadır.

Bu bağlamda ilk olarak Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ele alındığında "Gençlerin öncülüğünde, yetişkinlerin rehberliğinde" prensibiyle hareket ettiği görülmektedir. 2002 yılında kurulan TOG, gençlere sosyal sorumluluk eğitimleri vererek gençlerin gönüllü olarak toplumsal sorunlara çözümler üretmesini desteklemektedir. TOG, gençler tarafında kurulmuş bir STK olmamakla beraber, hedef kitlesi ve gönüllüleri gençlerden oluşmaktadır.

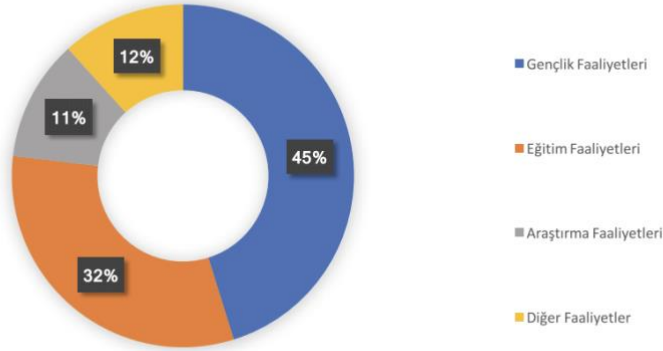
Faaliyet gösterdikleri başlıca alanlar: çocuk hakları, kültür sanat, ekoloji, hayvan hakları, sürdürülebilir yaşam, sağlık olmakla beraber burs ve mentorluk desteğiyle fırsat eşitliğini de desteklemektedir. Türkiye'nin tüm illerinden toplum gönüllüsü gençleri harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. TOG, 2024 yılında 71 şehirde, 140 üniversitede, 146 TOG topluluğunda yerel ve ulusal düzeyde sosyal sorumluluk çalışmaları gerçekleştirdiklerini ileri sürmektedir.

Şekil 8: Türlerine Göre Faal Dernekler ve Üye Sayıları (2017)

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü (www.dernekler.gov.tr)

Şekil 16: Çalıştaylara Katılan STK'ların Ağırlıklı Faaliyet Türleri

Bunun yanı sıra uluslararası projelere de öncülük etmektedir.

Sosyal sorumluluk odaklı, gençlerin çoğunlukla gönüllü oldukları bir sonraki STK ise Çorbada Tuzun Olsun Derneği (ÇOTUN)'dir. Sadece gençleri içermemekle beraber, farklı meslek ve eğitim düzeyleri ve din ayırt etmeksizin faaliyet gösteren ÇOTUN, temel olarak evsizlerin temel ihtiyaçlarını gidermeyi ve farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. ÇOTUN, Türkiye'de evsizlikle ilgili sayılı STK'lardan biri olduğunu öne sürmektedir. 2017'den beri her akşam Beyoğlu bölgesinde gıda dağıtımı ve zaman zaman Beşiktaş Bölgesi'nde evsiz kişilere keşif faaliyetleri ve ayın belirli günlerinde Kadıköy, Fatih, Şişli ve Üsküdar başta olmak üzere İstanbul'un diğer ilçelerinde de faaliyet gerçekleştirmektedirler.⁴ Dernek, evsizlerin sadece bir günlük ihtiyaçlarını karşılamayı değil onları topluma geri kazandırmayı amaçlamakta, bunun ilk adımı olarak da temel ihtiyaçları sağlamayı hedeflemektedir. Evsizliği bir barınamama sorunu olarak görmektedirler ve evsizlere kendilerini güvende hissedebilecekleri bir ev inşa etmek ve topluma geri

katılabilecekleri işler bulmak konuları üzerinde çalışmaktadırlar. Bu bağlamda her yaştan ve kimlikten gönüllülere de ihtiyaç duyduklarını bildirmektedirler.

Oldukça bilinen "Kızılay" ve "İnsani Yardım Vakfı" (İHH) gençlik kollarıyla karşımıza çıkmaktadırlar. "Genç Kızılay" ve "Genç İHH" olarak sonradan kurumsallaşmışlardır. Genç İHH ve Genç Kızılay'ın faaliyet alanı oldukça geniştir. Düşünce, dil, din, ırk ve cinsiyet ayırmadan; milli ve manevi değerlere bağlı, "vicdanlı" gençler yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar. Bunun yanı sıra üniversiteler ve il bazlarında topluluk halinde hareket etmektedirler. İki kurum da lise ve üniversite öğrencilerini hedeflemektedir ve afet, yardım kampanyası, bağış organizasyonu ve farkındalık etkinlikleri gibi benzer faaliyetler göstermektedir. Bunun yanı sıra gençlere liderlik, ekip çalışması ve sosyal sorumluluk gibi kazanımları da vermeyi amaçlamaktadırlar. Farklı olarak Genç Kızılay daha çok insani yardımı ele alırken, Genç İHH daha İslami değerler üzerine kurulu bir kuruluştur. Ayrıca Genç Kızılay'ın kan bağışi faaliyetleri varken Genç İHH'nın yoktur. Son olarak mesleki STK'lara örnek

⁴ "Hikayemiz", Çorbada Tuzun Olsun Derneği, <https://corbadatuzunolsun.org/hikayemiz>.

olarak çeşitli sendikaların gençlik kolları bulunmaktadır. Gençlik kolları bağımsız kuruluşlar değil, merkeze bağlıdırlar.

Bir diğer ele alınacak olan başlık değer aktarımı, kimlik inşası ve değerlerine sahip çıkmayı amaçlayan oluşumlardır. Almanya’da azınlıkların kurduğu, temel amaçlarını kimliklerini korumak ve onu aktarmak olarak tespit eden STK’lara benzer oluşumlar, Türkiye’de de mevcuttur. Özellikle milli ve manevi değerleri öne çıkaran pek çok STK bulunmaktadır. Gençler tarafından kurulan ve gençler tarafından yürütülen STK’lara örnek olarak Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) ve Kültürlerarası İletişim Vakfı (KİM) verilebilmektedir. Bu iki örgütten TÜGVA, 2014 yılında kurulmuştur ve etkinlik alanı olarak; sanat, eğitim, spor, teknoloji ve sosyal sorumluluk gibi geniş bir yelpazede karşımıza çıkmaktadır. Değerlerine bağlı, üretken, özgüvenli gençler yetiştirmeyi hedeflemektedirler ve bu bağlamda yaz okulları, kamplar, atölyeler ve yarışmalar düzenlemektedirler. 81 ilde 400 bin gönüllüsüyle geniş bir kitleye hitap etmektedir. Bunun yanı sıra gençlere yönelik kiraathaneleri, icathaneleri ve yurtları bulunmaktadır. Hem ulusal hem de yerel düzeyde etkili bir örgüttür. Her ilde temsilcilikleri, üniversitelerde öğrenci kulüpleri bulunmaktadır. Devlet destekli bir oluşumdur.

TÜGVA’ya göre daha küçük çaplı olan KİM 2010 yılında kurulmuştur. Temel olarak ülkemizi ziyarete gelen turistleri İslamiyet’le tanıştırmaktır. İstanbul’da, Konya’da, Antalya’da çeşitli camiilerde faaliyet göstermektedirler. Gönüllülerin çoğunluğu üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır ve neredeyse her dilde İslamiyet’i anlatmayı ve aktarmayı amaçlamaktadırlar. Başlıca faaliyetleri arasında, birebir İslamiyet tanıtımı, Kur’an-

ı Kerim mealleri ve bilgilendirici broşür dağıtımı, çeşitli sunumlar, merkezlerinde ikramlar eşliğinde ağırlamak bulunmaktadır. Ana gelir kaynakları bağışlar ve bireysel desteklerden oluşmaktadır.

Son olarak ele alınacak başlık Almanya’da sıkça örneğini gördüğümüz iklim örgütleridir. İklim, sürdürülebilirlik ve çevre konusu dünya çapında popüler konular arasındadır. Türkiye’de de pek çok iklim koruyucu tavır sergileyen örgüt bulunmaktadır. Bunların arasından gençler tarafından yürütülen bir örgüt olan “Youth for Climate Turkey” (Türkiye İklim için Gençlik) örnek verilebilir. Bu topluluk esasen uluslararası bir kuruluştur ve İtalya hükümeti ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Planı tarafından desteklenmektedir. Türkiye ayağının da amaçları aynıdır. İklim krizi farkındalığı oluşturmak için yürüyüşler ve eylemler yapmaktadırlar. Özellikle gençlerin öncülük etmesini ve gençlerde çevre bilinci oluşmasını hedeflemektedirler.

Örneklerden yola çıkarak iki ülkedeki STK’lar şu başlıklar altında karşılaştırılabilmektedir: Temel odak noktaları, örgütlenme yapısı, finansman, yumuşak güç olarak etkisi. Temel odak noktaları ele alındığında, Almanya’daki örgütlerin demokratik katılım ve demokrasi eğitimi, iklim değişikliğiyle mücadele, azınlıkların kurduğu değerleri koruma konularına odaklandıkları görülmektedir. Türkiye’deki örgütler ise çoğunlukla; sosyal sorumluluk ve gönüllülük, mesleki dayanışma, değerler inşası ve korunması konularına odaklanmaktadır. Örgütlenme yapısı olarak, Almanya’daki örgütlerin bağımsız oldukları ve bir çatı örgüt altında toplandıkları görülmektedir. Öte yandan Türkiye’deki genç STK’lar, istisnalar olmakla beraber, genelde büyük örgütlerin “gençlik

kolları” olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Finansman açısından bakılacak olursa; Almanya’daki birçok STK devlet tarafından desteklenmektedir. Türkiye’de devlet tarafından desteklenen STK’lar olmakla beraber bağışlarla, sponsorluk anlaşmalarıyla finansman sağlayan örgütler de bulunmaktadır. Yumuşak güç olarak etkileri ise iki ülkenin birbirinden farklıdır. Almanya’daki genç STK’ların demokratik sürece katılımı, ülkenin demokratik yapısını güçlendirecek bir imaj çizmektedir. Ülkenin özgürlükçü ve katılımcı olduğuna dair bir fikir oluşturmakta önemli rol oynamaktadır. Bu durum ülkenin vatandaşları arasında veya uluslararası politikada bir dirençle karşılaşmasını engelleyerek gönüllü imaj çizmektedir. Türkiye’deki genç oluşumlar, daha çok sosyal sorumluluk ve değerler inşası üzerine kurulu olduğundan Almanya’ya kıyasla daha duygusal bir görüntüdedir. Bu durum, Türkiye’nin kültürel unsurlarından olan “yardımseverliğin” gerek vatandaşında gerekse uluslararası politikada bu yönde bir güven inşa edilmesine yol açmaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak, iki ülkede de gençlerin söz hakkı olması konusunda STK’lar önemli bir rol oynamaktadır. Genç STK’lar gençlerin hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde görünürlüğünü arttırırken, sosyal olarak sorumluluk kazanmalarına da yardımcı olmaktadır. Ortak payda, gençlerin gönüllülük esaslı işler yapması, dezavantajlı grupların desteklenmesi, dayanışma ve yönetime katılımdır. Bunun yanı sıra kimlik inşası, değer aktarımı, mesleki dayanışma da önemli rol oynamaktadır. Ülkelerin sosyoekonomik koşulları, farklı kültür yapıları, devlet-sivil toplum ilişkisi diğerlerinden farklıdır. Almanya’daki STK’lar devlet tarafından doğrudan

desteklenmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye’deki STK’lar gerek bağışlarla gerekse sponsorlarla desteklenmektedir. Almanya’da, Türkiye’dekine oranla daha çok üst bir kuruluşa bağlı olmayan örgütlenme görülmektedir. Türkiye’de zaten var olan örgütlerin gençlik kollarının sonradan kurumsallaşması daha yaygındır.

KAYNAKÇA

- Akademik Kaynak.** (t.y.). *Yumuşak güç nedir? Tanımı ve unsurları.* <https://www.akademikkaynak.com/yumusak-guc-nedir-tanimi-ve-unsurlari.html>
- Bund der Deutschen Katholischen Jugend (BDKJ).** (t.y.). *Über uns.* <https://www.bdkj.de/der-bdkj/ueber-uns>
- Çorbada Tuzun Olsun Derneği.** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://corbadatuzunolsun.org/index>
- Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW).** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://dpjw.org/>
- Gençlik Örgütleri Forumu (Go-For).** (t.y.). *Hakkında.* <https://go-for.org/hakkinda/>
- Jugendpresse Deutschland.** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://jugendpresse.de/>
- Kültürlerarası İletişim Vakfı.** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://kimvakfi.org.tr/>
- Kurdish Youth (Kurdische Jugend).** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://kurdische-jugend.de/>
- Naturfreundejugend Deutschlands.** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://www.naturfreundejugend.de/>
- Naturfreundejugend Deutschlands.** (2024, 10 Mayıs). *İçinde Wikipedia.* https://de.wikipedia.org/wiki/Naturfreund_ejugend_Deutschlands
- Ring politischer Jugend.** (2024, 10 Mayıs). *İçinde Wikipedia.* https://de.wikipedia.org/wiki/Ring_politischer_Jugend
- Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG).** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://www.tog.org.tr/>
- Türkische Gemeinde in Deutschland (TGD).** (t.y.). *Hakkımızda.* <https://tgd.de/>

Türkiye Gençlik STK'ları Platformu (TGSP). (t.y.). Hakkımızda. <https://tgsp.org.tr/tr>

Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA). (t.y.). Hakkımızda. <https://tugva.org/>

Deutscher Bundestag. (2024). *17. Bericht über die Lebenssituation junger Menschen und die Leistungen der Kinder- und Jugendhilfe – 17. Kinder- und Jugendbericht.* Berlin, Deutschland: Referat Öffentlichkeitsarbeit. Erişim adresi: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/publikationen/17-kinder-und-jugendbericht-241512>

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40

info@dipam.org

+90 216 310 30 50

www.dipam.org

Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul
A Blok Kat:12 No:115, Kadıköy/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Sevde Efe, Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü lisans son sınıf öğrencisidir. Lisans eğitimi kapsamında 2024-2025 akademik döneminde Erasmus+ programı ile Pädagogische Hochschule Heidelberg’de öğrenim görmüştür. Politika alanında eğitimler almaya devam etmektedir. DİPAM tarafından yürütülen “Gençler İçin Çok Yönlü Sürdürülebilir Yerel Yönetimler” projesinde katılımcı olarak yer alan Efe, akademik çalışmalarını özellikle Türkiye-Almanya ilişkileri üzerine yoğunlaştırmaktadır.